

KESKI-SUOMEN
ENSI- JA
TURVAKOTI RY

Lähisuhdeväkivalta

Kriisikeskus Mobile & Keski-Suomen Ensi- ja Turvakoti ry

*Jokainen
on turvassa*

Klo 12- 12:05 Alkusanat

Klo 12:05 - 13:15 Lähisuhdeväkivallan ilmiö, Jouni Paananen, Riikka Taipale & Liisa Jaakonaho (Kriisikeskus Mobile ja Keski-Suomen Ensi- ja turvakoti ry:n Lähisuhdeväkivaltatyö)

Klo 13:15-13:55

Puheeksi ottaminen ja lähisuhdeväkivallasta selviytyminen, Jouni Paananen, Riikka Taipale & Liisa Jaakonaho (Kriisikeskus Mobile ja Keski-Suomen Ensi- ja turvakoti ry:n Lähisuhdeväkivaltatyö)

Mistä apua?

Klo 13.55- 14:15 Tauko

Klo 14:15-15 Haastavat erot- työryhmä, Katja Salminen- Lahtinen (Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus)

Klo 15:00- 15:45 Turvakodit ja Marak-työryhmän toiminta, Tiina Nevalainen (Jyväskylän turvakodin vastaava sosiaalityöntekijä)

Klo 15:45-16 Yhteenveto ja lopetus

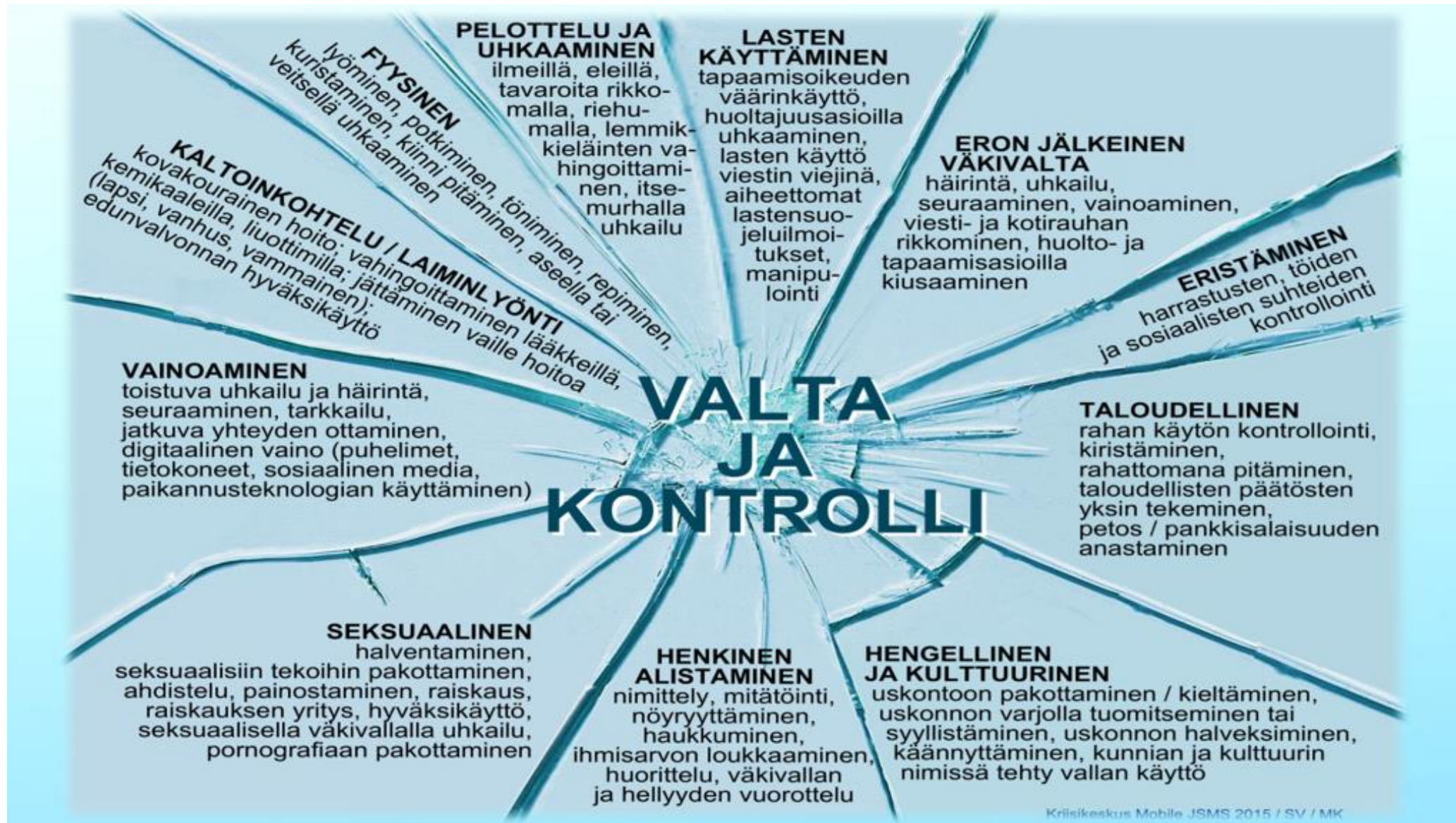
Lähisuhdeväkivallan ilmiö ja yleisyys

Lähisuhde- ja perheväkivallasta puhutaan, kun henkilö on väkivaltainen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan, lähisukulaistaan tai muuta läheistään kohtaan.

Lähisuhde- ja perheväkivalta on kansanterveysongelma, joka koskettaa kaikkia yhteiskuntaluokasta, kulttuurista, ikäluokasta ja sukupuolesta riippumatta.

Suomessa kunnat ja hyvinvointialueet ovat vastuussa ehkäisevän väkivaltatyön suunnittelusta ja tarvittavien palvelujen järjestämisestä kaikille väkivallan uhreille ja tekijöille sekä väkivallalle altistuneille.

Lähde: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde

Kriisikeskus Mobile JSMS 2015 / SV / MK

VÄKIVALLAN MUODOT

Tämä ei ole yksittäisen väkivaltatapahtuman luokittelu, vaan yleinen lähisuhdeväkivallan luonteen luokittelu.

(Michael Johnson, 2006)

1. Intiimi terrorismi
2. Väkivaltainen vastustaminen
3. Tilannesidonnainen parisuhdeväkivalta

Jyväskylän yliopisto

Riidan ja väkivallan ero

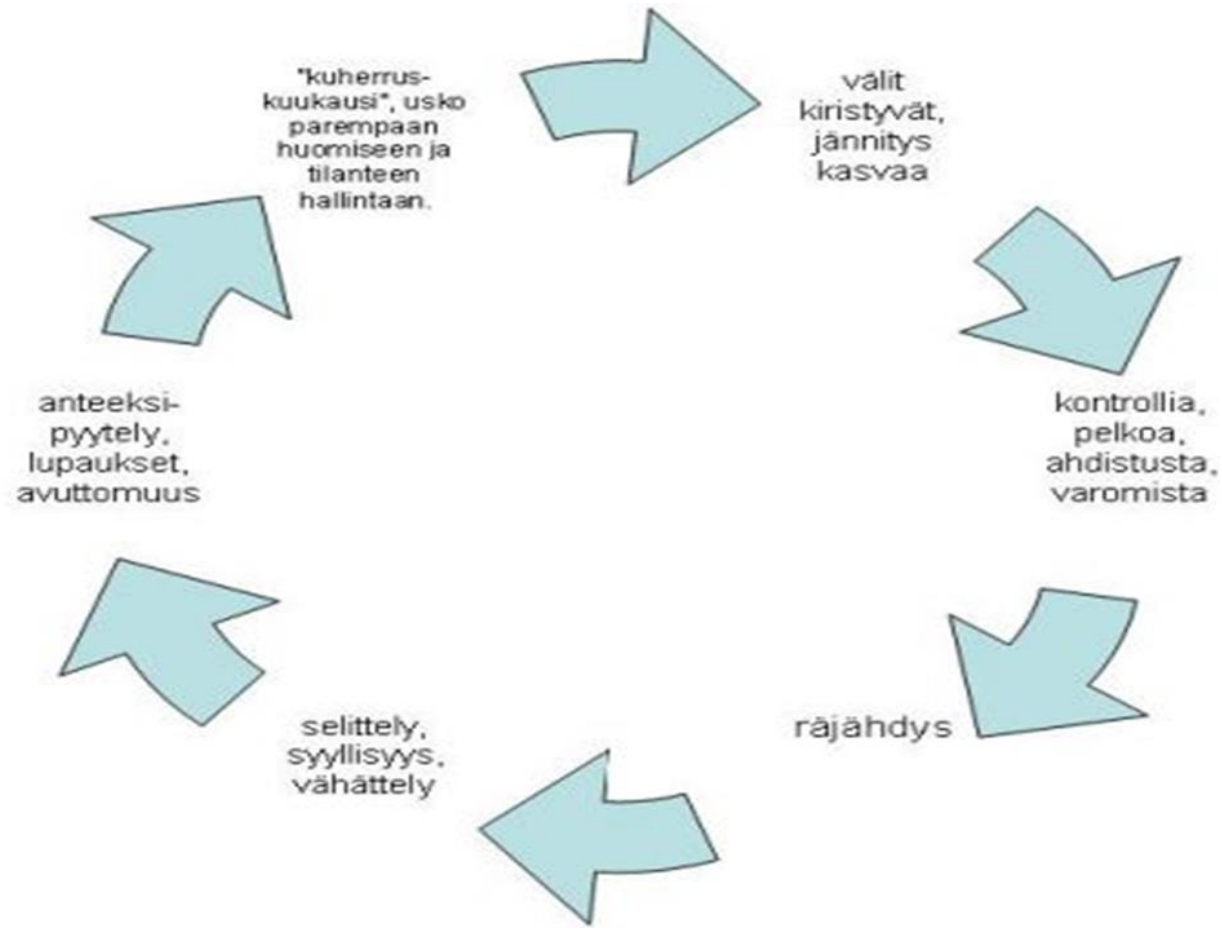

6

(Juha Holma 2018)

- Riidat kuuluvat jokaiseen parisuhteeseen
- Riidassa käsitellään erimielisyyksiä ja se purkautuu rakentavasti (jonkinlaisessa) neuvotteluprosessissa
- Riitaan tarvitaan kaksi ihmistä
- Riidassa molemmat osapuolet voivat myöntää olevansa väärässä
- Riidan selvittyä palataan tavalliseen arkeen parisuhteessa
- Väkiältä ei kuulu parisuhteeseen
- Väkivallassa on kysymys toisen pakottamisesta omaan tahtoon. Siihen voi liittyä halua rangaista tai kostaa
- Väkiältäan tarvitaan vain yksi henkilö
- Väkiältää käyttävä henkilö on mielestään aina oikeassa
- Väkivallan jälkeen toinen tuntee olonsa turvattomaksi ja alkaa pelätä

Etuimi Sukunimi

Lähisuhdeväkivalta tekijän näkökulmasta

VÄKIVALLAN DILEMMA (ongelmaan kaksi ratkaisua, jotka molemmat huonoja)

Väkivalta on...

1. joskus niin hienovaraista, ettei sitä tunnisteta.
2. joskus niin ilmeistä, että se kielletään.

MITÄ VÄKIVALTA ON ?

VÄKI VALTA

VALTAA VÄKISIN

= VALLAN OTTAMISTA VÄKISIN

VIHA JA VÄKIVALTA

VIHA + TOIMINTA = VÄKIVALTA

VIHA + HARKINTA = HYVÄ MIELI

Väkivallan muodot

• 1. INTIIMI TERRORISMI

- Tavoitteena saavuttaa yleinen kontrolli puolisoon.
- Erityisen väkivaltainen muoto parisuhdeväkivaltaa.
- Aiheuttaa eniten vakavia vammoja.
- Fyysiseen väkivaltaan liittyy usein psykologista ja emotionaalista väkivaltaa.
- Pääasiassa miesten tekemää.

• 2. VÄKIVALTAINEN VASTUSTAMINEN

- Uhrin väkivaltainen käyttäytyminen alistajaa kohtaan (itsepuolustus).
- Usein kohdistuu intiimiä terrorismia harjoittaviin miehiin.
- Edeltää usein naisen lähtemistä suhteesta.
- Onko sallittua käyttää väkivaltaa vastustamaan väkivaltaa ?
- Pääasiassa naisten tekemää.

• 3. TILANNESIDONNAINEN PARISUHDEVÄKIVALTA

- Tilanne jossa toinen tai molemmat ”sivaltaa” toista fyysisesti.
- Ei ole yhteydessä yleiseen pyrkimykseen kontrolloida.
- Vähemmän väkivaltainen ja konflikteihin liittyvä.
- Ei kovin herkästi eskaloitu vakavammaksi väkivallaksi.
- Melko usein sekä mies että nainen käyttää (sukupuolisymmetrinen).

Etunimi Sukunimi

Väkivalta ja trauma

- Trauma on seurausta ylivoimaisesta, hallitsemattomasta kokemuksesta, joka voi sattua kenelle tahansa ja joka johtaa usein avuttomuuden, haavoittuvuuden ja hallinnan puutteen kokemiseen.
- Traumaattiseen tapahtumaan liittyy usein kokemus hengenvaarasta.
- Tapahtumalle on luonteenomaista yllättävyys ja ennakoimattomuus.
- Toistuviin traumaattisiin tapahtumiin ei voi tottua, (esim. väkivalta parisuhteessa), vaan väkivallan kohteet tottuvat käyttämään selviytymiskeinoja.

Lähisuhdeväkivalta kokijan näkökulmasta

- Tunne-elämä
- Pelokkuus, masennus, toivottomuus, avuttomuuden/riippuvuuden tunteet, ahdistus, lamaannus, unihäiriöt, tunteiden nopea vaihtelu ja ristiriitaisuus, vihamielisyys, itsetuhoiset ajatukset, psyykinen sairastuminen
- Käyttäytyminen
- Ihmissuhteiden menetys, sosiaalisen elämän vähäisyys, alistuminen, eristyneisyys, arkuus, päihteiden väärinkäyttö, itsetuhoisuus...
- Somaattiset oireet
- Kivut, säryt, vauriot, kohonnut verenpaine, sydänoireet, syömisoireet...

Lähisuhdeväkivalta lasten näkökulmasta

- Lapsilla voi olla monenlaisia rooleja lähisuhdeväkivallassa. Lapset saattavat olla niin väkivallan kohde, kuin väkivallan väline toista osapuolta kohtaan (Esim. vieraannuttaminen). Lapsi on joka tapauksessa aina altistuja väkivallalle.
- Joka tapauksessa väkivallalle altistuminen ja/tai sen kokeminen vaarantaa lapsen kehitystä ja turvallisen kiintymyssuhteen muodostumista molempiin vanhempiin
  - Väkivallan näkeminen ja sen kohdistuminen toiseen vanhempaan on yhtä vahingollista, kuin jos väkivalta kohdistuisi suoraan lapseen, koska tällöin lapsella ei ole ketään turvallista aikuista
- Vaikutukset ACE-tutkimuksen perusteella

Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksi ottaminen

- Kohtaa toinen ihminen jokaisessa asiakastilanteessa arvostavasti.
  - Varmista, että tilanne on luottamuksellinen ja mahdollinen tulkki on ammattilainen.
  - Ole tietoinen omasta väkivaltahistoriastasi ja ennakkoluuloistasi. Älä siirrä niitä työhön.
  - Rakenna asiakassuhdetta ja luottamusta.
  - Kysy väkivallasta suoraan.
  - Käytä keskustelussa avoimia kysymyksiä. Kerro tarvittaessa, miten monimuotoista väkivalta voi olla: esimerkiksi henkistä väkivaltaa voi avata esimerkein.
  - Kuuntele myötätuntoisesti ja avoimesti.
  - Kerro, että väkivalta on rikos
  - Väkivallan tekijälle: omaa käyttäytymistä voi muuttaa
  - Kerro ilmoitusvelvollisuksistasi.
-
- Älä jää yksin!

Lähisuhdeväkivallasta selviytyminen

- Kannustavat ja terveet ulkopuoliset ihmissuhteet, ammattilaisten tuki, oman kokemuksen tunnistaminen ja hyväksyminen; oman toimijuuden vahvistaminen ja oman käytöksen ymmärtäminen vahvistavat väkivallasta selviytymistä
- Oman toiminnan rehellinen tarkastelemisen ja hyväksyminen on edellytys väkivaltaisen käyttäytymisen muuttamiselle: Muutos on aina mahdollista!
- On tärkeä muistaa lapsuuden suojaavat tekijät: Hankalat kasvuolosuhteet eivät ole tuhoon tuomitun tulevaisuuden tae

Lähisuhdeväkivallasta selviytyminen

- **1. Esitietoisuuden vaihe**

Ongelman kieltäminen ja traumaoireet, ”olen vaan niin väsynyt”

- **2. Tietoisuuden vaihe**

”tämä ei ole oikein”, ”lapset ovat vaarassa”, ”mutta toisaalta X on minulle rakas...”,
” pärjääkö yksin?”

- **3. Valmistautumisen vaihe**

Päätös tehty, ”mistä saan rahat riittämään”, ”mistä saan asunnon”

- **4. Toimintavaihe**

Tutkimusten mukaan uhrille vaarallisin!

- **5. Päätöksen/muutoksen jatkuvuuden ylläpitäminen**

Edellisiin vaiheisiin palaaminen, vaiheissa pitkään pysyminen...

Väkivalta ei ole uhrin valinta tai syy!

Mistä apua?

Kriisikeskus Mobile

Matarankatu 6 B (4 krs)
40100 Jyväskylä
Puh: 044 7888 470

- Jaakonaho Liisa, kriisi- ja väkivaltatyöntekijä, väkivaltaa kokeneiden yksilötyö 044 528 0276
- Kovanen Miia, ma. kriisi- ja väkivaltatyöntekijä, väkivaltaa kokeneiden yksilötyö 050 452 2925
- Paananen Jouni, kriisi- ja väkivaltatyöntekijä, väkivaltaisesti lähisuhteessa tai perheessä käyttäytyneiden yksilötyö/Vaihtoehto väkivallalle -malli 050 531 3339.

Keski-Suomen Ensi - ja turvakoti ry:n Lähisuhdeväkivaltatyö

Liitukuja 2, 40520 Jyväskylä
Uudet yhteydenotot: p. 050 522 3737 /lahisuhdevakivaltatyo@ksetu.fi

- Jyrki Nissinen, p. 050 577 0623
- Riikka Taipale, p. 050 463 8677
- Päivi Kärkkäinen, p. 050 4150 543

*Jokainen
on turvassa*

Turvakotien toiminta Keski-Suomessa

Turvakotien toimipisteet

1 Rovaniemi	10 Kuopio	19 Turku
2 Oulu	11 Joensuu	20 Raasepori
3 Raahe	12 Pori	21 Porvoo
4 Kajaani	13 Tampere: Kaukajärvi, Keskusta	22 Pääkaupunkiseutu: salainen osoite
5 Kokkola	14 Mikkeli	23 Espoo
6 Vaasa	15 Imatra	24 Vantaa
7 Seinäjoki	16 Hämeenlinna	25 Kerava
8 Äänekoski	17 Lahti	26 Helsinki: Tilikka, Marjaniemi, Hertta
9 Jyväskylä	18 Kotka	

Jyväskylän turvakoti
Liitukuja 2, 40520 Jyväskylä
p. 050 4688 179 (24 h/vrk)
ohjaajat.turvakoti@ksetu.fi
TikTok: jyvaskylanturvakoti

Äänekosken turvakoti
Torikatu 4, 44100 Äänekoski
p. 050 4773 973 (24 h/vrk)
ohjaajat.akiturvakoti@ksetu.fi
Instagram: aanekosken turvakoti

Marak- Työryhmä

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

MARAK- riskinarviointilomake

Uhrin nimi:

Päivä:

Tunnistenumero:

Selitä asiakkaalle, että nämä kysymykset esitetään asiakkaan oman turvallisuuden vuoksi ja hänen suojelemisekseen. Merkitse x:lla, kun kysytty asia täyttyy. Käytä lomakkeella olevaa kommenttitilaa tarvittaessa, esim. jos tieto on peräisin jostain muualta kuin uhrilta.	Kyllä	Ei	Ei tietoa	Kommentteja
1. Onko käsiteltävästä väkivaltatapauksesta aiheutunut vammoja? (Mitä vammoja? Onko ensimmäinen kerta, kun tuli vammoja?)	☐	☐	☐	
2. Oletko erittäin peloissasi?	☐	☐	☐	
3. Mitä pelkää? Pelkäätkö uusia vammoja tai väkivaltaa? Kerro, mitä luulet (väkivallan tekijän/tekijöiden nimi...) tekevän ja kenelle (mukaan lukien lapset)	☐	☐	☐	
4. Tunnetko olevasi eristyksissä perheestä/ystävistä, esim. yrittääkö (väkivallan tekijän/tekijöiden nimi ...) estää sinua tapaamasta ystäviäsi/perhettäsi/lääkäreitä tai muita?	☐	☐	☐	
5. Oletko masentunut tai onko sinulla itsetuhoisia ajatuksia?	☐	☐	☐	
6. Oletko eronnut tai yrittänyt muuttaa erilleen (väkivallan tekijästä/tekijöistä) viimeisen vuoden aikana?	☐	☐	☐	

MARAK-TOIMINTAMALLI

VAKAVAN PARISUHDEVÄKIVALLAN

UHRIN AUTTAMISEKSI

